

ACC. N:R. **5980**

Landskap: *Småland*

Upptecknat av: *Ester Elmhöj*

Härad: *S. Möre*

Adress: *Wedelby, Torslön*

Socken: *Sörbyåker*

Berättat av: *Oliv. Sages men*

Uppteckningsår: *1939*

Född år i

Se innehållsförteckning i nästa sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Upptecknat av:

Härad: Adress:

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: Född år i

Innehåll:

Sid 1	Per Svensson i Göraby	Sid. 17	Bergväsen (Kärnaby)	Sid. 27	Tjälens Ständ
" 2	Tornqvist på gården. Ötting.	" 15	"	"	av näcken
" 3	Ben nedgrädd i huset	" 16	"	" 28	" Alnclausen "
" 4	Tjuvmylkning, mjölk kusan	17	Bortflykt		
" 5	Kalenderdagur	" 18	Den stolta klockornen	29	Stängarna
" 6	Värseder	" 19	Näck & Sjöväsen		urskurna
" 7	"	" 20	Näcken i kyrkklockan	30	Alnclausen
" 8	Nämnden i Karsen, Gata	" 21	"		melodi
" 9	Tornqvist med ljus, Skogarna	" 22	Näcken som lejt	" 31	Alnclausen
" 10	Kalenderdagur	" 23			Fest.
" 11	Skjutning, fröklädnad	" 24	Byggestämman i Gunnarstorp		
" 12	Michsommar, majstäng	" 25	Hägnaderna i gamla tiden		
" 13	Lucia	" 26	Pelle Per - spelmannen		

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ester Elmenberg

Härad: S. Mns

Adress: Wedeby, Torsås

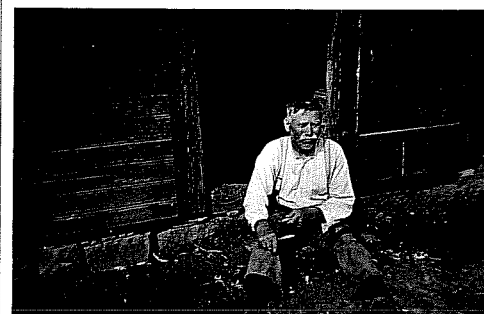
Socken: Söderåkra

Berättat av: Per Svensson

Uppteckningsår: 1939

Född år i Vråby, Söderåkra

Per Svensson i Vråby har under en stor del av sin ungdom varit i Amerika, men har efter återkomsten från U.S.A. köpt den gamla gård, där han nu bor. Gården är en gammal färd.

I: 9:7.

Her Svensson själv är mycket vilsen, därtill ganska frätig och mistänksam.

ACC. N:R. 5980

Landskap: Småland

Härad: S. Måne

Socken: Södersåker

Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Ester Elvenberg

Adress: Wedeby, Torsås

Berättat av: Per Svensson

Född år i Vråby, Södersåker

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I det stensor, som ligger norr om gården, såg
en gammal grumma hin det lysste om nätter-
na. Lysst om rött. Det var eldsken.

Vid samma tid var det mycket otyg på
gården, korna dog, hästarna dog, & vi en en färdig
dog. Allting gick ossenat. Vi tillkallade en hä-
mingsman "Bleknige", Vallan, som rådde oss att
riv det gamla boningshuset och bygga ett
nytt. Huset var flera hundra år gammalt och
stod på en hög stenfog. Vi lydde hennes råd
och sedan inflyttade i det nya huset har allt
gått väl.

Kvällen innan det gamla huset revs och-
nade jag mitt i natten och satte mig upp i sängen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5980

3.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Ester Elvenberg
Härad: S. Måne Adress: Wedeby, Torsås
Socken: Söderåkra Berättat av: Per Svensson
Uppteckningsår: 1939 Född år i Måby, Söderåkra

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Då den gamle spiselstift och då kakeugnens stord
brann ett ljus, förut som ett hjärta. Efter en
stund blev hjärtat ett långt, smalt ljus. Därpå
frösommet.

Tag sade ingenting till min kusin här om,
men letade, då vi var i huset i kakeugnens. Tag
fann något där, men jag var med minnen luth
de jag en bytta med ben. Tag gjorde mer
den på kyrkogården. Om det var på detta, som
att det var om, kan jag ej säga, men jag
tror det var om. Jag vet inte om det var ben efter
omman eller elg. Jag tror det var ett elg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R 5980

Landskap: Småland Upptecknat av: Ester Elmenberg
 Härad: S.Mn Adress: Wedeby, Torsås
 Socken: Söderåhlen Berättat av: Per Svensson
 Uppteckningsår: 1939 Född år i Bräby, Söderåhlen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När Frankningarna för i tiden ville tjumjälles andras
 kn gjorde de sig mjälles karar av vinstiken och
 solv, som de lyste vär, så att den fröndlesstia
 en riktig kar, som gick att mjälles andras kn.
 Jonas Svensson berättade att han sköt en sådan
 kar, som då fröndlades till en kark och tre
 penningar.

Någon släktingar till oss, boende i Ragnabo fick
 kräken tjumjälles av en kark. På sin vat-
 Tenbo farm de karkarna i små kark, när de
 skulle ta det, så frönd det.

Kornen blev frönd och mjälles barn blod.

Skriv endast på denna sida!

5980

ACC. N:R.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ester Ehrenberg

Härad: Sjöme

Adress: Wedsby, Torshov

Socken: Söderåhusa

Berättat av: Per Svensson

Uppteckningsår: 1939

Född år i Wisby, Söderåhusa

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVKalendardagen

Konungsläpset för i tiden ut i maj, men fick ingen
bestämd dag

Enligt sägdes Karolina-dagen

Donneris sättes Breda-dagen

Att man, när man sägde, skulle rätta sig efter Sör-
flåden kan jag aldrig höra.

När Enli går ut, så går blåkaka, säger man.

Att Urbanus och Peregrinus skulle ha så särskild
betydelse kan jag ej till

Första metadagen var Kristi-himmelsfärddag.

J. o. m. vårfrudagen slutade man använda lysen i hu-
sen.

Skallgång efter varj gill man. Som jag minns, ej nå-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5980

Landskap: Småland
 Härad: S. Måne
 Socken: Söderåhus
 Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Erte Elvenberg
 Adress: Wedeby, Torsås
 Berättat av: Per Svensson
 Född år i: Väby, Söderåhus

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

gm bestämd dag. Det skedde i alla fall på våren i april-
 måj.

Påskbrev har jag ej hört talas om, ej heller minns jag
 vad påskafton kallades. Kanske påska lördag.

Bysstimmarna valborgsmässoften har ej funnits i min tid.
 Ägg åt man dock då all drack mjölk i benen me-
 delst brännvin, senare bönjule.

Kristi himmelsfärdsdag letade man råvungen. De
 voro då till räckligt strö om fångas. Råvungen såktes
 ut; man täppte till alla hål utom ett och chuo på
 så sätt ut dem. En gång ledde de till skogs-
 brand.

Vekoräddningen användes fr. 13 vecken med br-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. **5980**Landskap: *Småland*Upptecknat av: *Ester Ehrenberg*Härad: *S. Mns*Adress: *Wedby, Torslens*Socken: *Söderåhlen*Berättat av: *Pär Sjöström*Uppteckningsår: *1939*Född år *i* *Wedby, Söderåhlen*

*Jan den 6 april. Man sådde bålänges. Niode
och slutte såden så. Leth gjorde husbonden.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5980

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ester Ehrenberg

Härad: S. Alnäs

Adress: Wedeby Torshus

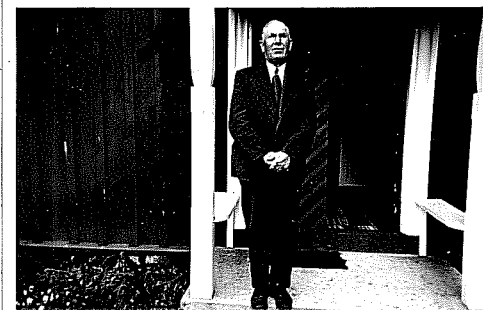
Socken: Söderåkra

Berättat av: Alfred Larsson

Uppteckningsår: 1939

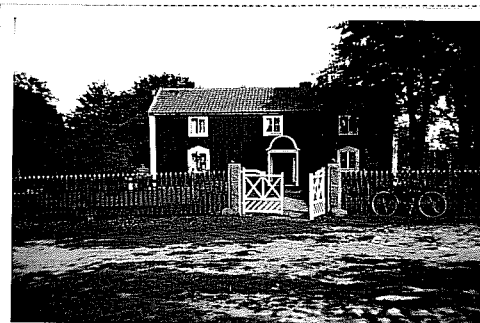
Född år 1875 i Gata, Söderåkra

Nämndeman Alfred Larsson i
Söderåkra äger Gata gård, som
gått i arv i släkten sedan mitten
av 1600-talet. Den ursprungliga
manbyggnaden ersattes 1820
med en ny, som nyligen repare-
rats.

I: 9: 8.

Herr Larsson är en mycket in-
tresserad medlem av hembygds-
föreningen i Söderåkra, vilken
sammankomster han gärna
håller föredrag.

I: 9: 9.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ester Elvenberg

Härad: S. Möre

Adress: Wedeby Torshovs

Socken: Söderåhlen

Berättat av: Alfred Karstam

Uppteckningsår: 1939

Född år 1875 i Söderåhlen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På Gata äga fanns en sten röse, där det rent-
fick brinner ljus. Där fanns för i tiden en skatt,
som valdes av en drake. Draken hade sheepnad
av en kvinna.

I den Gata tecknades shogen mellan lands-
vägen och havet såg man för ofta shogsmu-
ran. För mycket länge sedan bodde i Gata
en man, som hette Håkan Sunesson, kallad
Håkan Sora. Han var en gäddare i shogen med
en man, som hette Nils Nilsson. De träffade
han en fruntimmer, som frågade honom om
de: "Håkan Sora! Håkan Sora! Var du Nils
Nilsson?" Varpå hon skrekade, så att det

Skriv endast på denna sida!

5980

ACC. N:R.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ester Elvénberg

Härad: S. Mön

Address: Wedebury, Torslunda

Socken: Söderåker

Berättat av: Alfred Larsson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1875 i Söderåker.

härdes upp i trädtopparna. Det var skogsnevan.

7 Järnsida-fälle, som gränsar till Gates ägor,
funns för gästerna. - En man gick en gång
därigenom och fick en Gast efter sig, som var
18 alnar lång. Han band fast gästen vid en Fall,
som sedan man kallades Gast-Fallen.

Visa seder alltså vore på gårdens förknippade med
visa dagar och vika bänder.
där skulle så på Karolina-dagen,
där skulle alltså vara i motstånd.
Så där skulle så i nedan, utom så där så,
som skulle alltså det till gränser. Den skulle

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5980

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ester Elvenberg

Härad: S. Måne

Adress: Wedeby, Torstens

Socken: Söderåhlen

Berättat av: Alfred Larsson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1875 i Söderåhlen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Säs i ryg. Kom och ha ve Söddes av en del i modlig med.

Potatis och rotfrukter måste sättas i nedan.

Homen släpptes ut den förste juni. När Erik ger och ger blev lunden

Julaften och nyårsaften skulle man skjuta. Ungdomen drog i floran från gård till gård och sköts. Där efter skulle de trötta.

Tjugonde dag komt sopades julen ut.

Vita tis dag i påskveckan kommo ungdomen och slog i väggarna med klubbor. De var fruktade och frugo ej tala.

X Vallborgs midsomsta. Där des elken på de platser där man hade sig samlat. Tjätarna anordades i bilen, som kallades "målslan".

En dag i mitten av maj skulle man stå på ån

ACC. N:R. 5980

Landskap: S. Småland

Upptecknat av: Peter Elvenberg

Härad: S. Måne

Adress: Wedeby Torshov

Socken: Söderåhlen

Berättat av: Alfred Larsson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1875 i Söderåhlen

12.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på gator till fester på en varis var kommen.

Vid midnatten skulle det ljusas i alla hus,
även i stugorna. Håll till användes boh, eh eh
händ. Detta bruk är ännu vanligt.

På spöslätten i Bergkvarn restes alltid maj-
stäng, som ritades av traktens flickor med grön
eh händ. Även boh eh eh. De vanligaste blom-
morna var blåklint. Stängens hade formen av
ett kors. På var och en av korsens armar
hängde en krans. Runt stängens dansades
slängpolska, som sedan övergick till vanlig
polska eh vals. X

En natt i oktober kunde man på vintergatan se
om det skulle bli stäng vinter.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5980

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ester Elvenberg

Härad: S. Måne

Adress: Wedeby Torshus

Socken: Söderåkra

Berättat av: Alfred Larsson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1875 i Söderåkra

13.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lucia har ej fästs i minnena. Alldu-
cia dock för en bekant berättas av ett ytt-
rande som fästs av en gammal kvinna:
"Lucia har varit ute och gått i natt, så man
bli det storm."

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ester Ehrenberg

Härad: S. Mns

Adress: Wedeby, Torshus

Socken: (Söderåkra) Karlskunda

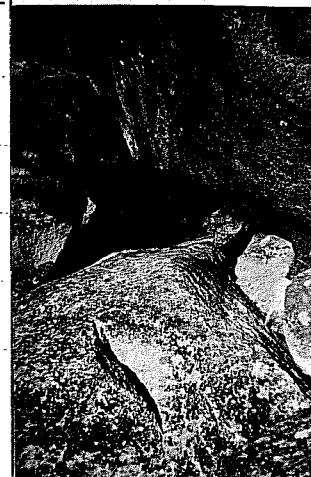
Berättat av: Karl Håkansson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1872 i Karlskunda, Söderåkra

^{i Karlskunda socken,}
7 Kamaberg fanns förr tiden kall. En del talade om
än de såg den i kvällen ingen såg på grändens grä-
den nära vägen. Andra åter berättade om Kama-
bergsgubben.

En flicka, Kama, blev en gång fagen in i berget,
som fått sitt namn efter henne. Det till gick så,
än flickan en gång gick och kallade in i berget.
Trailen hade just grändat plattan och ställt ut den
på den sten, som ännu dag kallas "plattstenen".
Kama, som var hemgick, tyckte att plattan såg
goda ut. Hon tog av den och åt. Men därige-
nom blev hon förtrollad och måste gå in i berget och
stanna där. Det hände sig dock att hon kom
hem om nätterna och talade med sin förälder.

Yngningen till I: 9:16
Kamabergs
sörrakula.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5980

Landskap: Småland

Härad: S. Måne

Socken: Södraålna

Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Eoter Ehrenberg

Adress: Wedeby, Torsås

Berättat av: Karl Håkansson

Född år 1873 i Karlshult, Södraålna

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15.

En man berättade how än hon skulle hålla bröllop
med en bergskalle. Hon bad frälshans än de skull-
le hjälpa henne. Fagn en präst med sig och kom-
men till ~~en~~ ^{en färdig} ~~hon~~ som med följt skulle rida över.

De skulle se dem komma ridande på fina hästar,
men detta skulle de ej för. Det var i själva verket
krasat. För än de skulle kunnat igen henne skul-
le hon fälla betslet på sin häst, varpå prästen skulle
kasta sin kappa över henne.

Frälshans gjorde, som hon bett dem och
infann sig vid hon den bestämda dagen. Brud-
följet kom och prästen slängde sin kappa över hui-
ken, som de kunde komma tillbaka. Efter detta
om hon som frömmelad och blev sig aldrig riktigt lik.

ACC. N:R. 5980

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ester Ehrenberg

Härad: S. Måne

Adress: Wedby, Torshov

Socken: Södersåsa

Berättat av: Karl Håkansson

Uppteckningsår: 1939

Född år 1872 i Karlskull, Södersåsa

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16.

Kamaberg har i senare tider varit stä till håll för
svärdar och ogärningsmän.

Den siste som bodde där var Kölmansson-Pel-
len. Han var fågelfri därifrån han var död,
därför under hemliga omständigheter. Han blev
emellertid hagelskjuten och tillfångatagen av sin
söner, samt till slut halsbryggan på Galgbräcken
i Vassmolösa.

Den plats där brudföljet passerade och där Kama
blev dödt var förhållningen kallas än i dag Brud-
fyltan.

ACC. N:R. 5980

Landskap: Småland

Härad: S. Mnie

Socken: Söderåhlen

Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Ester Ehrenberg

Adress: Wedelby, Torsbors

Berättat av: Per Karlsson

Född år 1860 i Griståck, Söderåhlen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jatä hus hade de en bortbyting. En gång var
bortbytingen ensam hemma. Då kom där en
kvinna för besök. "Hur länge skall du stan-
na här?" frågade hon. "Jag skall stanna tills
de bli så fattiga att de får ut myslarna ur
dörrarna och köpa bröd för," svarade bortbytingen.
Kvinnan talade om detta för husmodern, och så
snart hon kom hem började hon ta myslarna
ur dörrarna. "Varför gör du så?" frågade
bortbytingen. "Jag har blivit så fattig att jag
måste köpa bröd för myslarna," svarade hus-
modern. Då försvann bortbytingen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5980

Landskap: Småland

Härad: S. Måra

Socken: Söderåkra

Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Ester Elvenberg

Adress: Wedby, Torshus

Berättat av: Skypare Sjörell

Född år i Söderåkra

18.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En bonde i Hagby hade i sin hus en flicka, som
var dotter till en trollgubbe. Hon var mycket stark.
Hon blev gift med sonen i huset. En gång sys-
lade mannen med sin syster till en hästsko. Då
bed hon sin syster hjälpa honom och syster såg till häst-
skon med sin enda tag. Mannen frågade hen-
ne då om hon inte visat sin styggen mot honom.
"Måtte du inte sin syster baka och hålla mig
i plåtan under vigseln?" sade hon. Efter detta
var mannen mycket snäll mot henne.

5980

ACC. - N:R.

Landskap: Småland

Härad: S. Måre

Socken: Södraåkra

Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Ester Elnenberg

Adress: Wedeby, Torslön

Berättat av: John Svensson

Född år 1870 i Bergkvarn, Söders åkra

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19.

Nåcken steg för upp i misjöarnes djupa vatten i form av
en hösthimmel. Likaså i djupa forar.

"Du far som nåcken," är en ofta använt ordspråk.

Kabbelgath-nisse är skeppets förste, han bor i Kabbelgathet
i förre - det är en föräls rum - nykomlingar skrämmas
alltid med honom. "Kabbelgath nisse far dig," brukade
de gamla säga.

Varsel förkom för på skeppen. För 20 år sedan hände det
på "Elisabeth av Bergkvarn" att skeppshjulet någode en
gång innan foras musten gick och två gånger innan
strömstenen gick.

Skriv endast på denna sida!

5980

ACC. N:R.

Landskap: Småland

Härad: Söder Måre

Socken: Söderåkra

Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Ester Ehrenberg

Adress: Wedeby, Torsköns

Berättat av: Kapten Jansson

Född år 1872 i Söderåkra

20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När jag var barn var det jämt tal om nåck och skogsmura och sådant och de skulle komma till i lken gestalt som helst.

Min fosterfar skulle en gång gå och hälsa på sin mor, då mötte han hans hustru. "Godkväll, Helena," sa han. "Godkväll," sa hon. Han gick länge runt i skogen - det hade varit skogsmuran.

Tiden är som går genom Söderåkra, finns en göl, Klokgölen. Där har en kyrkhölk blivit sånt under ofredstid. De har försökt

Skriv endast på denna sida!

5980

ACC. N:R.

Landskap: Småland

Härad: S. Måne

Socken: Söderåhlen

Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Ester Elmenberg

Adress: Wedeby, Torslön

Berättat av: Kapten Jansson

Född år 1872 i Söderåhlen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21.

den upp klockan - det går endast med en par trol-
lingens och under tygmad. En dörfurur skulle kö-
m dem. När de drog upp den låg näcken i klockan.
Då sade en, som såg på: "Se, där ligger en stor
hund i klockan." De kast kättingen och klockan
gick till baks. Denna historia hörde jag, när jag
var barn och gick i skolan i Söderåhlen.

I Vänaby skog vid Kycklingbron har de sett
många spöken. Bron kallades också för "Spök-
bron". En man mötte en gång en häst där,
som stod kvar över vägen. Det var ett spöke
och han måste gå ner vid sidan för att kom-
ma förbi.

Skriv endast på denna sida!

5980

ACC. N:R.

Landskap: Småland

Härad: S. Måne

Socken: Söderåkra

Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Ester Elmenberg

Adress: Wedeby, Torshovs.

Berättat av: Gustav Wahlgren

Född år 1872 i Söderåkra.

22

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Näcken låg på locket bann till sig när i ån och sjön.
Han visade sig ofta som en fåunge.

Min bror och jag skulle en kväll ut och fiska.
Då mötte vi vid ån en fåunge, som kom rusande.
Vi sprango genast vår väg och gjorde oss i
att duka.

Min far och hans bror hade en vante varit nere
i Djävilsåsen med förred, som de drog på en kätke.
Då de kom genom Söderåkra ropade brodern plötsligt:
"Se en sån vacker fåunge!" och pekade fram på sig. Min
far kunde ingenting se, men hans bror såg en få-
unge, som sprang över vägen. En stund efter blev
~~han~~ sjuk och far fick då honom baka vägen hem.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland

Upptecknat av: Söta Elvénberg

Härad: S. Måne

Adress: Wedelby, Torsholm

Socken: Södraåhlen

Berättat av: Gustav Wahlgren

Uppteckningsår: 1939

Född år 1872 i Södraåhlen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på hällen

En gång var de inte alls gilla, då tog fars bror min
far i armen och slog till. Men sedan ville han inte
säga varpå han hade gjort så. Nästa dag fälte han
om på far, och han kallat på många riktigt bra
gäst.

Om forten så de om han kunde den från den ene till
den andre. I Per Karlssons gård i Påboden fanns en
fontän och Per Karlsson brukade se honom om i lag ålän.
Han var en liten man med röd huvud.

ACC. N:R. 5980

Landskap: Småland
 Härad: S. Mön
 Socken: Söderåhlen
 Uppteckningsår: 1939

Upptecknat av: Erik Elmenberg
 Adress: Wedeby, Torstens
 Berättat av: Per Jonsson
 Född år i Gunnarstorp, Söderåhlen

24.
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

En byastämman med gamla ann hilles ämne i Gunnarstorp by i Söderåhlen socken. Nio bönder sitta i stämman. De väljas ej utan kallas av byordningsmannen. Stämman hålles en av de sista dagarna i maj, den inledes med kaffe, därpå förhandlar man om hägnader, om när man skall släppa ut kreaturen i den gemensamma skärgården, o.s.v. Ibland hålles auktion, t. ex. på vass. Numera förigga stämman numera och hos byordningsmannen.

För i tiden, sågs det, samlades de i en gård. Stämman var då fler på vänt. Vid den som hölls i maj, skulle alla hägnader synas. Går, får en sori quigr på den tiden lösa,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5980Landskap: SmålandUpptecknat av: Ester ElvenbergHärad: S. MåneAdress: Wedaby, TorshovSocken: SöderåkraBerättat av: Per JonssonUppteckningsår: 1939Född år i Summarup, SöderåkraLUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

därför måste alla hägnader vara i fullgott skick. I
minfars bandom hade de vid hägnadssynen
en klyha att mäta med, gick den genom lö-
let i grädesgräden fick ägaren bet 6 styver.
På intem hade bonden gått ut hörs rine i sta-
gan.

ACC. N:R. 5980

Landskap: Småland

Upptecknat av: Peter Ehrenberg

Härad: S. Måne

Adress: Wedeby, Torsås

Socken: Söderåhus, Torsås

Berättat av:

Uppteckningsår: 1939

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVPelle Ror.

Var ute en inom Torsås eller Söderåhus socken, som hunnit över femtio år har hört talas om Pelle Ror, "den störste spelemannen i Sveriges land." Och än finnes de, som träffat honom och talat med honom.

Han levde under första hälften av 1800-talet, till yphet var hans båtman i Gräsbäck, fast musiken var hans liv. Till alla gravar, bamsäl och bröllop, brakter skulle han komma och stått här i dansen med sitt fiolspel. Det sägs, att han kunde locka fram vilken djur som helst av sin fela, han kunde få den att skälla som en arg hund, men han kunde också spela "Fader vår." Se att man tyckte

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 5980

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ester Ehrenberg

Härad: S. Måne

Adress: Wedeby, Torsås

Socken: Sönderåkra, Torsås

Berättat av:

Uppteckningsår: 1939

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sig från orden.

Hans färd att lida beord som han själv. Många gånger skall han i närheten brutit sönder den för att sedan knäna ihop den. För en gång skall dess ljud ha blivit allt vackrare.

En kväll gick han ned till gölen i Strömby å, där näcken bodde och lade fisken i gräset vid sjökanten för att näcken skulle stämma strängarna. När han om morgonen kom för att hämta sin fela, låg där två stycken i gräset. Pelle Per hade varit klok nog att märka sin färd med en blod droppe, där för visade han rätt och feg ej den, som till hörde näcken. Hade han det gjort så hade han för all tid försvunnit sig åt honom.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 5980

28.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ester Elvenberg

Härad: S. Måne

Adress: Wedeby, Torsås

Socken: Södraåkra, Torsås

Berättat av:

Uppteckningsår: 1939

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den berkan, som Pelle Rön älskade med sitt spel, var fröndelig. När han satte i gång kom allt levande farande från alla håll, både såväl som människor. En gång spelade han en flock gänsar till sörens ut en natt, då han på hemväg från ett gille hamnat i en rågröps, förgäde han de främsta rön, som ramlat över för honom att dansa under till solen gick upp.

Om när han spelade den berömda "Ålön dansen" och kom till 12te versen måste allting dansa, f. o. m. bord och stolar. Han blev som besatt, sågs det, och kunde inte sluta spela - en stark kare matigt grep stäken. Men alltid fanns det en snäll kare i närheten, som drog upp fällkuren,

Skriv endast på denna sida!

5980

ACC. N:R.

29

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ester Ehrenberg

Härad: S. Måre

Adress: Wedeby, Torshov

Socken: Södraåker, Torsås

Berättat av:

Uppteckningsår: 1939

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sker av skångarna och vräkte ut det färliga instrumentet. En gammal man i Strömby, Pelle Jonsson, själv spelman, berättar att man en gång i hans fäderneshem hade besök av Pelle Per, som spelade hela natten. På morgonen fann Jonsson fiolen i gräset utanför en fjös. Skångarna vor skurna tvärt av.

"Skandansen" är nu så gott som glömd. Vår far den färdigste man, att det rigen som vet. En del påstå, att den hade ena veis, och att just den stöte var den färliga, då "en starkare makt grep skåken." En den mena att clausen var med ålvornen att grå. Melodien, eller rättare sagt melodierne, ty de vor olika för en veis,

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland

Upptecknat av: Göte Ehrenberg

Härad: S. Mörne

Adress: Wedeby, Torsås

Socken: Södrahälsn, Torsås

Berättat av:

Uppteckningsår: 1939

Född år i

heltill största delen gått förlorade. En del skall finnes bevarade i en gammal Smålands-kaditj. En man i Götaland har ännu spelt en repris. Den har polskans takt. Ej heller orden finnes bevarade. Endligt fallis påständeren skall de ha varit grova och oansänliga.

Med det ideliga spelandet på gillen av alla slag följde en ideligt supande. Det kända Pelle Ron utvid en gille i Vallby. Blevninge, blev han vid midnatt plötsligt sjuk och mindre än en timma efter var han död. Det var 1868.

90-åringen Petter blsson i Grisbäck var en av dem, som föde hans döda kropp till fädernesbygden. Blsson påstod sig dessutom ha

Skriv endast på denna sida!

Wille Högblom,
Götaland I:9:11.Petter blsson,
Grisbäck I:9:12.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Ester Elvenberg

Härad: Sjöme

Adress: Wedeby, Torstens

Socken: Söderåkra, Torstens

Berättat av:

Uppteckningsår: 1939

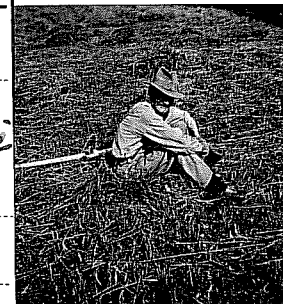
Född år i

ärdt Pelle Ros för. Per Nilsson (Hulekill) ^{Kolebo}
 berättar att han har fått den här enligt en tredje
 uppgift skall en man från Skövde ha funnit
 fiolen i skogen. Villen tradition, som är den
 viktigaste är omöjligt att avgöra.

Enl. vad styman Ola Magnusson berättat börjar en
 av årvårens repningar så:

"Djävlar i helvete de spelte på fiol
 och Satan själv blöste på klenett"

Skriv endast på denna sida!

Per Nilsson, I: 9:13
 Kolebo